



COLUMN MYRTHE MEESTER

## (On)zichtbaar

Sommige kunstenaars herken je al van grote afstand: flamboyante types met uitbundige kleding, een woeste haardos, nonchalant baretje, artistiek montuur en voelbaar charisma. Je weet meteen dat je met een

creatieveling te maken hebt, iemand die zijn hoofd boven het maaiveld uit durft te steken en popelt om zijn persoonlijke visie te delen met de wereld. Zulke mensen blinken uit in marketing; ze vormen een wandelend uithangbord voor hun eigen kunstpraktijk, en maken – ongeacht de kwaliteit van hun werk – een bovengemiddeld grote kans op commercieel succes.

Toch zijn de beste kunstenaars lang niet altijd de meest opvallende types. Velen trekken zich het liefst permanent terug in hun atelier, in opperste concentratie kijkend, mijmerend, prutsend en proberend, zonder pottenkijkers, en zonder ook maar één gedachte te wijden aan imago, erkenning of succes. Juist voor deze introverte makers kan het een hele worsteling zijn om hun creaties achteraf aan de wereld te presenteren. Om aandacht te vragen voor schepingen die in alle stilte en beslotenheid aan de intimiteit van hun geest ontsproten zijn. Lang niet elke kunstenaar is, kortom, geschikt als marketingmanager van zijn eigen oeuvre.

En toch is dat precies wat er van hedendaagse kunstenaars gevraagd wordt, en waar studenten aan kunstacademies steeds fanatieker in worden getraind. Mijn beste vriendin worstelde tijdens haar kunstacademiejaren hevig met die nadruk op marketing en imago, en besloot haar eindschrijving juist te wijden aan het onderwerp 'onzichtbaarheid'. Voor de bijbehorende eindpresentatie maakte ze een serie minuscule potloodtekeningen van mensfiguren (introverte kunstenaars?) die zich – met meer of minder succes – probeerden te verbergen in een krullerig landschap, als schichtige herten of konijnen in een ritse-lend bladerdek. Ze presenteerde haar schetsen achter kleine kijkgaatjes, zodat bezoekers hun uiterste best moesten doen om een glimp op te vangen van haar werk, dat balanceerde op het randje van (on)zichtbaarheid. Een verlegen, tegendraadse vorm van anti-exposeren.

Tijdens Art Rotterdam, waar duizenden kunstwerken opzichtig om de aandacht van kooplustige bezoekers vechten ('Zie mij! Houd van mij! Pronk met mij boven je bank!'), raakte ik dit jaar gefascineerd door een monochroom, gifblauw schilderijtje van de Zuid-Afrikaanse kunstenaar Ruby Swinney, getiteld *Wild Flowers* (2022). Het werkje werd haast aan het zicht onttrokken door een ergerlijk spiegelende glazen lijst, zodat ik me

moest inspannen om mijn eigen reflectie te negeren en het vlekkerige tafereeltje te ontwaren: een anonieme mensfiguur in een schemerige tuin, wier gezicht schuilt achter een ontworteld struikje dat ze in haar handen houdt. Haar witte trui en de knoppen en stengels van de plant lichten glanzend op, beschenen door een mysterieuze lichtstraal die van boven komt – een flits van levenskracht of inspiratie?

Ik zie in dit schilderij een introverte maker die uit haar schemerige atelier naar buiten treedt, schuchter schuilend achter het kunstwerk dat ze aanbiedt aan de wereld. Om dat kunstwerk draait het, niét om haar eigen persoontje, hoewel zij de oorsprong is, de dragende, voedende baarmoeder waarin het kunstkind als een plantje is gerijpt. Maar nu is het klaar om zelfstandig voort te bestaan in een kantoor, museum, woonkamer of galerie – opzichtig en bovenpersoonlijk, bloeiend en gifblauw.



Ruby Swinney, *Wild Flowers*, 2022, olieverf op overtrekpapier (ingelijst), 32,5 x 50 cm